

Leidse universiteitsbibliotheek. Op 25 oktober 1923 werd hij benoemd tot adjunct-bibliothecaris der Gemeentelijke Bibliotheek en Leeszalen van Rotterdam en op 1 december van dat jaar kwam hij in functie, enkele weken nadat het nieuwe gebouw aan de Botersloot in gebruik genomen was.

Met de totstandkoming van de nieuwe Gemeentebibliotheek was het niet van een leien dakje gegaan. Reeds in 1909 was het besluit gevallen om het terrein van de voormalige Prinsenkerk voor dit doel te bestemmen, doch er traden allerlei vertragingen op waarvan natuurlijk de oorlogstoestand van 1914-1918 de belangrijkste oorzaak was. Drie bibliothecarissen in successie hebben meegewerkt aan de uitwerking van de plannen. Aan prof. dr. Willem de Vreese, die van 1919 tot 1934 aan het hoofd van de instelling stond, was het geluk beschoren om met zijn medewerkers en zijn boeken te verhuizen van het gezellige maar benauwde onderkomen aan het Van Hogendorpsplein naar het nieuwe hoofdgebouw dat, naar de maatstaven van die tijd, weinig te wensen overliet.

De functie van de Rotterdamse Gemeentebibliotheek was – en is – tweeledig. Enerzijds heeft zij een breed en gevarieerd publiek te voorzien van werken voor studie en ontwikkeling en van goede ontspanningslectuur, anderzijds staat zij de wetenschappelijke werker ten dienste met een eigen bezit dat, vooral op het gebied van letterkunde en geesteswetenschappen, een aanzienlijke diepgang heeft, terwijl het bibliografische materiaal de sleutel biedt tot dat wat door middel van het interbibliothecaire leenverkeer beschikbaar gesteld kan worden. Kortom, een overheidsinstelling met tegelijk een brede culturele taak en een wetenschappelijke opdracht.

Op het eerste gezicht kan het vreemd lijken dat het gemeentebestuur de leiding van dit typisch 'gemengde bedrijf' toevertrouwdde aan twee mannen wier kwalificaties duidelijk in één richting wezen. Hoe veelbewogen het leven van De Vreese ook is geweest – hij was hoogleraar aan de Universiteit te Gent, hoofdbibliothecaris van diezelfde Universiteit, stond korte tijd aan het hoofd van de Koninklijke Bibliotheek te Brussel en werd na de oorlog ter dood veroordeeld wegens zijn activisme –, hij was boven alles een man van de wetenschap. Zijn levenswerk, een documentatie-apparaat over de Middelnederlandse handschriften, nu bewaard in de Universiteitsbibliotheek te Leiden, is onder de naam *Bibliotheca*